

Objavljeni podatki o ostankih pesticidov v živilih v Evropski uniji

18.5.2026 - | gov.si

Evropska agencija za varnost hrane (EFSA) je nedavno objavila rezultate vzorčenja živil na ostanke pesticidov v letu 2024. Analiziranih je bilo več kot 125.000 vzorcev živil iz vse EU. Rezultati kažejo, da je velika večina živil skladnih, kar pomeni, da je tveganje za zdravje ljudi zaradi ostankov pesticidov v živilih še naprej nizko.

Poročilo EFSA analizira podatke iz treh programov nadzora:

- vzorčenje, ki ga usklajuje EU in zagotavlja reprezentativno sliko trga EU;
- nacionalni nadzor pristojnih organov v državah članicah ter
- vzorčenje v okviru povečanega uradnega nadzora ob uvozu.

Vzorčenje, usklajeno na ravni EU

Države članice EU ter Norveška in Islandija vsako leto odvzamejo več tisoč vzorcev najbolj pogosto uživanih živil in o rezultatih poročajo agenciji EFSA. Vsaka tri leta vzorčijo enaka živila, kar omogoča spremljanje dolgoročnih trendov.

Leta 2024 je bilo analiziranih 9.842 vzorcev jajčevcev, banan, brokolija, gojenih gob, grenivk, melon, sladke paprike, namiznega grozdja, deviškega oljčnega olja, pšenice, govejega maščobnega tkiva in jajc.

98,8 % vzorcev je bilo skladnih z zakonsko določenimi mejnimi vrednostmi za ostanke pesticidov, (v letu 2021 je bilo skladnih 98,7 % vzorcev).

V 43,1 % analize niso zaznale ostankov pesticidov, 54,5 % vzorcev pa vsebovalo enega ali več ostankov pesticidov znotraj dovoljenih mejnih vrednosti. Mejne vrednosti so bile presežene v 2,4 % vzorcev, potrjeno neskladnih pa je bilo 1,2 % vzorcev (dovoljene mejne vrednosti so bile presežene ob upoštevanju merilne negotovosti).

V primeru ugotovljenih neskladij pristojni organi v državah članicah sprejmejo ukrepe, sorazmerne s tveganjem za potrošnike.

Nacionalni programi nadzora

Večletni nacionalni nadzorni programi držav članic dopolnjujejo vzorčenje, ki ga usklajuje EU. Pri izbiri živil države upoštevajo dejavnike, kot so pomen živilskih proizvodov v trgovini ali nacionalni prehrani, visoke ravni ostankov pesticidov v preteklosti, vzorci uporabe pesticidov ter zmogljivosti nacionalnih laboratorijev.

Od 86.449 vzorcev jih je bilo 98,2 % znotraj dovoljenih mejnih vrednosti, kar je primerljivo s prejšnjimi leti (98 % v letu 2023 in 97,8 % v letu 2022).

V skoraj 60 % ni bilo zaznanih ostankov pesticidov, 38,3 % vzorcev pa je vsebovalo enega ali več ostankov znotraj dovoljenih mejnih vrednosti. Mejne vrednosti so bile presežene v 3,3 % vzorcev,

od katerih je bilo potrjeno neskladnih 1,8 % vzorcev.

Znanstveniki agencije EFSA so ocenili, da je tveganje za zdravje potrošnikov zaradi ocenjene izpostavljenosti ostankom pesticidov v živilih, vzorčenih v letu 2024, nizko.

Okrepljen nadzor ob uvozu

Poročilo EFSA prvič ločeno obravnava rezultate vzorčenja v okviru poostrenega nadzora uvoza. Te kontrole se izvajajo na mejah EU in se osredotočajo na določena tveganja, živilske izdelke in države.

Od 39.433 analiziranih vzorcev živil jih 38,3 % ni vsebovalo ostankov pesticidov nad mejnimi vrednostmi iz zakonodaje EU, 56,2 % pa je vsebovalo ostanke pesticidov v okviru dovoljenih mejnih vrednosti. Približno 5,5 % je preseglo mejne vrednosti, pri čemer je bilo 3,6 % neskladnih. Ta živila niso bila sproščena na trg EU.

Podatki za Slovenijo

V letu 2024 je bilo v Sloveniji v okviru letnega programa vzorčenja, uradnega nadzora ob uvozu ter dodatnega nadzora odvzetih 1.526 vzorcev živil za preverjanje vsebnosti ostankov pesticidov. Vzorčili so se zelenjava (sveža in zamrznjena), sadje (sveže in zamrznjeno), žita in izdelki iz žit, živila živalskega izvora, otroška hrana, prehranska dopolnila, predelana živila ter nekatera druga živila. Po poreklu je bila nekaj manj kot petina vzorcev iz Slovenije, približno tretjina iz drugih držav članic EU, nekaj več kot polovica pa iz tretjih držav.

Rezultati analiz so pokazali, da je delež neskladnih živil v Sloveniji primerljiv z navedbami iz poročila EFSA. Največ neskladnih živil (4,8 %) je bilo ugotovljenih v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Ta živila niso bila dana na trg, saj so bila zaradi neskladnosti zavrnjena že na meji.

Pomembno je poudariti, da neskladnost z mejno vrednostjo še ne pomeni, da živilo predstavlja tveganje za zdravje. Za vsako neskladno živilo se pripravi ocena tveganja, ki določi, ali je živilo varno za potrošnike. Potrošniki so o neskladnih in nevarnih živilih obveščeni prek objav na spletni strani **Nearni in neskladni izdelki**.

Več informacij:

Poročilo Evropske agencije za varnost hrane o ostankih pesticidov v živilih za leto 2024 (v angleščini)

<https://www.gov.si/novice/2026-05-18-objavljeni-podatki-o-ostankih-pesticidov-v-zivilih-v-evropski-uniji>